

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 20 кор
на пів року . . . . 10 кор
на чверть року . . . . 5 кор
на місяць . . . . 170 кор

За границю.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Подвижне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Домбровського Хорунжия, Експедиція місяця в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламини безплатані відли від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

„Політичний лексикон для молодіжи“.

(Дальше).

Хоч п. Юл. Бачинський так строго осудив сторонництво Русинів-народовців яко безідейне і неспроможне навіть сформулювати своїх політичних і культурних домагань, остали і до нині позасновувані сими «безідейними» народовцями просвітні, наукові, добродійні, економічні і політичні інституції й організації. Тимчасом радикальна партія уклала високопарні програми максимальні і мінімальні, але практичного, реального вислідку з того було обмаль, бо просвітно-літературне товариство радикальне «Поступ» не вийшло далше поза напечатанє статута, а економічна організація, заснована радикалами «Карпатска Снілка» упала. П. Юл. Бачинський не щадив славословій про заслуги радикальної партії і приписує їй передовсім се, що она «перша на галицькій Україні видобула на верх мужицку квестию і почала серйозно трактувати мужицку справу», коли тимчасом, як се признає і п. М. Лозинський, радикальна партія намагала ся «перенести соціалізм на село» і брала ся до сеї справи більше теоретично, по доктринерски.

Зовсім неоправданою перехвалкою є твердженє п. Ю. Бачинського, мовби радикальна партія — «надала багатший зміст українській національній ідеї, а своєю критикою прочистила на стільки мозки Русинів, що підготовила принаймій відповідний терен для політично-державної української ідеї, ідеї політичної незалежності українського народу». Таж як раз радикали нападали народовців за те, що

їх «заїдає націоналістична фразеологія», а нинішній редактор «Діла», др. Евгеній Левіцький, виступив був іменем «молодого покоління» перед кількома роками після концерту на Шевченкові роковини і назвав національність пустою формою. О скількож радикальна партія підготовила своїми тижневниками, брошурками і т. п. пропагандою відповідний терен для політично-державної української ідеї, ідеї політичної незалежності українського народу, виявилось найкраще тепер, коли всі народности в Росії, Польки, Фінляндії, прибалтійські Німці і т. п. виступають з основно сформульованими домаганями, вимагають повного признання своїх історичних і народних прав, Україні не зуміли вийти із своїми домаганями поза дозвіл напечатаня перекладу св. Письма в українській мові і поза домаганє знесеня указу з 1876 р. Лише несміливо деякі голоси відзивають ся за введенєм української мови для пояснюваня науки в народних школах, а про удержанє уніятів в холмській єпархії при українській народности ніхто навіть там не подумав. Отже супроти всего того чиж не є славословіє п. Бачинського для заслуг радикальної партії в тім напрямі лише безосновним пустословем?!

В тій безуспішності або малоуспішності змагань радикальної партії треба глядіти причин єї занепаду. Сам п. Бачинський признає, що серед рускої суспільности настав справдешний «партійний» хаос, справдешня «фракціоманія», що устала продуктивна робота, а запанувало «безголовє» і застій на всіх полях суспільного життя, що одна часть знеохочена неудачами дотеперішних політичних організацій, безрадна, усунула ся «від політики», другі готовили ся ратувати загибаючі партії, а інші знов віддали ся непродуктивній про-

ектоманії, переливаючи з порожного в пусте.

Але мимо сего признання таки намагася п. Бачинський пояснити занепад радикальної рус.-укр. партії і витворенє української соціально-демократичної партії тим способом, що нібито «одноціла менше більше мужицка маса розпала ся на дві противні собі що до економічних інтересів і суспільного положеня класи — самостійних, незалежних економічно господарів, і — робітників-зарібників» (пролетарів) і що для того «однопартійна організація для тої мужицкої маси вже не вистарчала, а потреба було вже двох організацій відрубних, відповідно до двох уже клас — господарів і робітників».

П. Юл. Бачинський намагася отже знов на кошику західно-європейських соціалістичних формулок набити руске селянство, хоч се не згідно з дійсними відносинами у нас. Вжеж і др. Франко справедливо замітив, що свого часу п. Будзиновський взяв на себе задачу в розвідці «Хлопска посілість в Галичині» з підмогою ад hoc препарованої статистики доказати, що наше селянство се пролетарі і тоді «молоде покоління» величало сю розвідку не менше знаменитою, як тепер редакція Іскри звеличала політичний лексикон п. Бачинського. Але так, як висновкам п. Будзиновського заперечило дійсне життя і розвиток нашого селянства, так дійсні події заперечують також виводам п. Бачинського. Деякі старші радикали, «вишумівши ся, як признає п. Лозинський, з мрії «юних днів — днів весни», або стали індиферентами (усунули ся «від політики», як каже п. Бачинський), занявши урядові або інші публичні становища, деякі з них стали працювати в просвітних і наукових товариствах і редакціях народо-

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ

(нагороджена «Михайловою премією» 1905 р.)

(Дальше).

Счинив ся крик: Усі бранці хотіли, щоби повідомити їх родини, нехай би прийшли з окупом. Вже не можна було й розібрати, хто чого хоті; тільки чути було крик, прокльони і плач.

Чорбадія прикликав сторожу і товпа зі страху перед нагаями зараз притихла.

— Кличте ви по своему! — порадив старшина, а провідник черетолкував се Чамчанови і Микулі.

Микула що сили крикував: — Є тут люди з Молдови?

„Хто з Молдови? хто з Молдови?“ повторила товпа і се питанє оббігло за хвилину тисячі людей.

— Як то з Молдови? — спитав ся чорбадія.

Треба було йому оповісти пригоду Ярошенків. Заким провідник оловив се турецькому старшому, Чамчан заплакав. До него підлізла на вколінках молода жінка з дитиною, хотіла щось говорити і через плач не могла. Сторожа

зараз прогнала єї на бік; Чамчан тільки глянув і сльози покотили ся йому з лиця.

Вислухавши оповіданя провідника десятник сказав, що тут у його ясирі нема людей, куплених від опришків н.д. Прутом. Тут люди свіжі, з Лехістану, а не з Молдови.

— Деж би могли бути ті, що їх опришки продали — спитали ся його.

— Не знаю — відповів той рівнодушно.

Провідник моргнув на Чамчана: той зрозумів знак, сягнув у кишеню і упах якийсь гріш в руку старшині.

— Не знаю, справді не знаю — говорив чорбадія, ховаючи гріші. Передом нашого війська йшов Кантимір з Татарами, то може він має бранців від опришків.

— Деж його ясир?

— За Турлою,* по тім боці. Врешті ясирі вже перемішані; коли хочете, попукайте ще тут! Я вам не борону.

І з там старший відійшов собі, а Чамчан, Микула і провідник пішли поміж бранців. Усі вже знали, чого вони прийшли і що се люди з Молдови. Надії, щоб вони могли дати знати родині на Поділю, не було — і бранці відвертали ся зневірені та клали ся на землю.

*) Турла, по турецьки — Дністер.

Чамчан і Микула допитували ся — та не дізнали ся нічого. Тільки смутку набрала ся ще тяжшого, надививши ся на стільки людей, призначених на продаж, у неволю, на галери.

Сей день минув ся безкорисно. Вечір уже надходив, треба було вертати ся на ніч до свого намету, а завтра далі шукати по тім боці ріки. Провідника взяли з собою, щоб і завтра послужив їм.

На другий день зараз зрані були вони в ясирі Кантиміра за дубровою в полі. Сей ясир був уже поділений, так сказати на дорожню, добірнішу частину і на дешевцу. У першій було з кількосот панів і пань і панських дітей — по одежі було видно, що се були люди заможніші. Для них були поставлені великі намети, а кому вже тих хибло, ті спали на соломі, простеленій на землі. Навіть дерги лежали на соломі, щоби панські бранці мали чим накривати ся. Очевидно, «товар» був дорогий, — великого окупу можна було з нього сподівати ся. Дешевша частина ясиру була вже також попайована: окремо дівчата, окремо парубки і окремо старі і діти. Відповідно до ціни бранців, подавано їм також деякі вигоди; і тут не всі спали на голій землі, а дехто мав солому на постелю і дерги. Правда, сиділи тут деякі в кайданах, — певна річ за якусь кару, або для певности — але у

ських і також забажали, щоби руска суспільність, як каже п. Лозинський, «нагородила їх посольськими мандатами, високими становищами, загальною пошаною і честю спасителів Руси», і коли не відлучилися від радикальної партії, то бодай значно відчужилися від неї. А знов молодші і різкіші живла радикальної партії, побачивши, як каже М. Лозинський, що «австрійська соціальна демократія спеціальних потреб сільського безземельного і малоземельного пролетаріяту не узглядняла, що се булаб занадто велика честь для мужика, колиб соціальна демократія прийняла до своєї програми його желаня», покинули радикальний табір і звязалися «в окрему українську соціально-демократичну партію».

Ті старші радикали, що забажали також «високих становищ, посольських мандатів» і т. д. зрозуміли дуже добре, що як признає навіть п. Бачинський, «партія народоців, котра числом своїх прихильників могла представляти для когось вагітність — хто би її позискав і то цілком немаловажну, сеж бо була майже уся т. зв. «руска інтелігенція», що розпоряджала і певними матеріальними засобами і, завдяки своєму суспільному становищу і різним економічним, просвітним і вкінці політичним інституціям, які мала в своїх руках, могла була навіть похвалити ся і певним впливом на цілу українську суспільність в Галичині» (отже той сам п. Бачинський, котрий відказав народоцям ідейности, сили, значіння, праці, програми — тепер таки признає їм певне значіння)! Для того ті старші радикали, замість розщипати ся за власними організаціями, інституціями і т. п. і їх творити своїми слабими силами і дрібними матеріальними засобами, воліли вийти на готове і намагали ся всіми силами дістати ся до товариств, інститутів, організацій і редакцій народоців і тут треба глядіти одної причини витворення національно-демократичної партії. З другого боку знов т. зв. опозиційні народоці, котрі відлучили ся були в 1893 р. від новоеристів і вийшли в злуку з москвофілами в т. зв. консолідацію, по програмі маввій битві на Високому Замку в 1898 (де святкували спільно з москвофілами 50-літній ювілей відродіння Галицької Русі), не могли дальше оперти ся домаганню руского загалу, щоби зірвати спілку з москвофілами, були приневолені глядіти нового союзника для по-

всім яєпрі видко було руку доброго господаря, що дбає про свій маєток, щоби йому не змарнував ся. Бранців пильнувала сильно сторожа, що стояла на вкруги яєпру і по середині в поодиноких кватирах.

Тільки підійшли Микула, Чамчан і провідник сторожі, як на сам початок побачили страшну подію. На землі лежала мертва дівчина, якась панна, а старша жінка, мати дівчини, плакала гірко над нею. «Доню моя нещаслива! бідна моя!» промовляла вона захриплим голосом, цілуючи мертво обличчя. А два яничари конали тут таки коло яєпру неглибоку яму, щоби нещасну бранку поховати.

Ось уже підіймають ві із землі, щоби покласти в яму. Цілий панський яєпр плаче, рознихає сторожу, — сторожа здержує громаду. Мати паде без паняти на землю. Сум такий, що й яничари мовчать і тільки мовчки споглядають на подію.

— Ходи, ходи, Микуло, звідси, бо згину! просить старий Чамчан і обтирає кулаком сльози, що так і котять ся йому з очий на свву бороду.

Найшли начальника сторожі, чоловіка сивого, у турецьким халаті і білим шліку. Провідник оповідає йому, за чим прийшли. Микула описує це, як виглядала мати, жінка і хлопець. Провідник повторяє се начальникови, а Чамчан тиче йому тимчасом два червінці в руку.

(Дальше буде).

борювання новоеристів і подали руку частині радикальної партії до утворення національно-демократичного стороництва, що відбуло ся «в грудні 1899 р. на першій зїзді національно-демократичної партії, на котрім оголошено нову програму, нову партійну організацію і нову боеву тактику».

Крайна частина занепадної радикальної партії утворила окрему «українську соціально-демократичну партію», котрої органом «Воля», видавана п. Миколою Ганкевичем. Але при всім тим, як справедливо замічає п. Ю. Бачинський, «відносини міжпартійні серед рускої суспільности в Галичині, поза сею злукою «націоналістичної» групи радикальної партії і народоців, в нічим дотепер не змінили ся, бо «остала ся і розвиває ся (2) соціально-демократична партія, животіє (де там! таки зросла і скріпила ся — Ред. Русл.) партія москвофільська, а навіть радикальна партія мимо свого розбиття формально не розвязала ся і намагає ся дальше удержати ся на овиді галицько-українського політичного життя» (з нагоди вторішнього ювілею п. М. Павлика очунала трохи із свого занепаду і стала видавати «Новий Громадський Голос» — Ред. Русл.).

Бачимо отже, що «хаос», розлад, на який вказав п. Бачинський, яко наслідок нібито безідейности народоців і тепер триває дальше, а може ще в більшій мірі.

(Дальше буде).

Причини упадку сільських крамниць.

Дуже актуальну статю заміщує коломийський «Поступ» про упадку сільських крамниць в нашій країні:

«Сотки тисяч корон переходить рік річно з пазухи наших селян до кишень чужих нам політично і культурно людей, що, збогативши ся рускою кєрвавицею, стають дуже часто поруч найзавзятійших наших ворогів і спинають всякими способами не тільки політичну еманципацію широких мас, але убивають в самім уже зароді всякий живіший прояв культурного та просвітно-економічного розвитку нашого народу. Сей невідрадний стан старали ся і старають ся люди доброї волі і переняті глибоким патріотизмом та загально людськими, гуманними почуваннями для поневоленого і темного селянства, если не цілком вже усунути то бодай зменшити через засновуване кредитових інституцій по містах а крамницях по селах.

Позвичкові і щадничі каси рускі по містах сповняють дійсно свою високу гуманну ціль, хотій могли би далеко успішніше і на ширшу мету се робити, если би руска суспільність попирала їх солідарніше і без упереджень, як се робила до сего часу.

Гірше під тим зглядом має ся річ з рускими крамницями по селах. Не досить, що далеко не кожде села має свою крамницю, але, що о много сумнішше, навіть крамниці засновані тому кілька або кільканайцять літ, видіють або й зовсім упадають, хотій в такім самім часі розвивають ся зовсім добре дві, три або й більше чужих крамниць. Чоловікови, що хотій раз бачив одушевлене і радість наших селян при заснованню в селі рускої крамниці, стаєсь прямо незрозумілим, чому та так щиро всіми витана крамниця, остаточно по недовгім, зглядно добрим розвитком упадає. Чиж мав би то бути солом'яний огник, що хутко вибухає яєним полум'ям, але ще скорше гасне, щоби вже більше не засвітити? Може завзятість ворогів і тяжка конкуренція спричиняє упадок? Факти однакж говорять щось зовсім протинне. Може ні одна крамниця не упала доси задля конкуренції. Всі розвивають ся в перших роках свого істнованя зовсім добре, силачують до чиста позичку, затагнувши на засноване, і починають обертати власним грошем. Допевва по двох трох роках, уєвають ся від неї не тільки подальші, але часто

самі таки основателі і з прихильників стають не рідко найзавзятійшими ворогами.

Причина сего лежить в невідповідній системі основаня крамниць.

Всі рускі крамниці (о скільки вони не суть приватною власністю) суть троякого типу: церковні, читальняні і громадські. Церковні повстають в двоякий спосіб: їх засновує комітет церковний за гроші, взяті із скарбони церковної, або, що лучає ся частійше, кілька чи кільканайцять господарів складають безпроцентові позички і крамниця веде ся власним грошем. В однім і другім случаю обертає ся дохід на потреби церкви, а часом і інші, спільні цілій громаді видатки. В зовсім подібний спосіб повстають крамниці читальняні і громадські, названі після того, чи заснувала їх читальня або уряд громадський і на що обертає ся чисгий дохід з них.

Здавало би ся, що все піде гладко, коли вайтруднійшу хвилю, початок, перебуто щасливо. На жаль діє ся дуже часто щось зовсім протинне. Доки треба було сплачувати затагнену позичку, то бодай яка така згода давалась удержати межі членами крамниці. Ходило їм о виратоване власних, вложених яко позичку, грошей. Але вже з хвилиною, коли довг сплачуваний, стає кождий уважати крамницю як щось чужого, а навіть самі основателі стають часто єї ворогами. Причина до сего вже знаєть ся. Той ворогує зі священником, той з вїйтом, а той з головою або виділовим читальні, ну і вистарчає, щоби киринити проти крамниці. До сего долучає ся розумоване, що як сей або той зложив учасок і з того розвелась крамниця, то він повинен бути в ній господарем. Тимчасом в крамницю церковній господарить священник, а в громадській чи читальняній вїйт або виділ читальні. І знов достаточна причина, щоби від крамниці зовсім усунути ся, а навіть перейти до єї яєних ворогів. Вкінці треба знати, що наш селянин незвичайно ласий на почесні і всякі сільські достоїнства, до яких зі заснованем крамниці зачислюють ся місця в єї заряді. Тому зрозумілий пасивний опір суроги тих, що заняли місця, після його гадки, йому належні. Таких причин можна би десятками начислити, але всі вони дадуть ся звести до одної головної: невідповідного устрою наших крамниць.

Если би устрій був инший, допускаючий до контролі широкі маси народу через вибраних нею людей, то і привязане до крамниці і єї спомогане було би о много більше і успішнійше, а опиралось би на трієких основах. Сего у нас нема. Церковні і громадські крамниці впадають дуже вчасно в залежність від одиниць, що стають з часом необмеженими панями ситуації. А прецінь відомо річ, що устрій конституційний о много лучший від найбільше просвіченого абсолютизму, хотій би задля того, що дає людям смілість і можливість висказати всі свої бажаня і через се усунути многі хибні і недостаткі. Подібно має ся річ з крамницями читальняними.

Шкідливим оказуєть ся також спосіб засновуваня крамниць залежних або получених з другими інституціями, н. пр. з читальнями. Упадок читальні або вибір хруня вїйтом, мусить в наслідку і крамницю довести до упадку.

Вкінці приходить еще одно. В кождій крамниці дуже трудно вести строгий надзїр і контролю над крамарем. Через те зменшають ся доходи або й зовсім їх нема. Люди видать, як їх надїї заводять і тому відсувають ся від крамниці, хотій би до заряду самого не мали ніякого упердження.

Все се разом взявши, впливає дуже некорисно на розвиток крамниць. Нарід, що витав крамницю як яєне слаєне і полєкшу в великих повинностях на церковні і громадські видатки, розчаровує ся. Єго надїї не сповняють ся, проба самопомочи не вдає ся. І через се повстає страшна дезорганізація, зневіра у власні сили, а недовіре до всіх і вся. Тому не лише в інтересі крамниць яко чинника економічного, але прямо в інтересі успіху самопомочи цілого народу на всіх полях, належить змінити дотеперішню систему засновуваня крамниць, а оперти єї на зовсім новій, відповідаючій нашим цілям системі, що давала би запоруку певного успіху.

Ф. Г.

Япансько-російська війна.

Початок кінця.

Розміри нового погрому Росіянам на морю перевищують всякі припущення; бо навіть і рішучі сторонники Япанців побоювалися за їх флоту в виду переваги російської флоти і енергії її команданта, який завів залізну карність та працьовитість серед своєї залоги. Бюро Райтера доносить з Токіо, що Япанці затопили 10 російських кораблів, а здобули 4. Між потонувшими кораблями знаходяться панцирники: «Бородіно», «Імператор Александр III» і панцирні кораблі «Адмірал Нахімов», «Дмитрій Донський» і «Володимир Мономах», панцирник-побережник «Адмірал Ушаков», кружляки «Світляна» і «Жемчуг», ввінци перевозові кораблі «Канон» і «Іратиш». Крім того Япанці забрали до неволі воєнні панцирники: «Орел» і «Микола II», панцирники-побережники «Адмірал Сєвєрєв» і «Адмірал Апраксін».

В урядовім справозданні адмірал Тоґо додає, що япанська флота вийшла з битви без жадного ушкодження; однак сему не хотять вірити навіть Англіїці, а вважають се за звичайне у Япанців таке своїх страт. Times зазначає, що до Лондону надійшла вістка про тяжку аварію одного япанського панцирника, та потонення кількох торпедівців.

Зазначити ще треба, що петербурска телеграфічна агенція доносить з Шанґаю, що там надійшла вістка про затонення 7 япанських суден, між ними 2 панцирників; по російській стороні мало потонути 4 панцирники.

Однак погром російської флоти треба вважати рішучим в виду сего, що з Токіо доносять про потонення над 3000 російських моряків, а між ними і адмірала Небогатова. Межи убитими має знаходитися 8 російських командантів (кораблів); число потонутих і погиблих кораблів не звісне. Також не є звісне місце побуту Рощевського. Правдоподібно він знаходиться між сею частиною флоти, яка перебувши ся, втік до Владивостока. Однак Япанці зарядили енергичну погоню і сподіюються ще багато на її вислід (Гл. телеграми).

Ситуація битви.

Побіда Япанців має свою причину, крім їх знаменитого випколення в морській службі, також і в обставинах часу і місця. Їх вибір належав до Тоґа, а він умів знаменито вибрати їх. Не віддаляючись від своєї підстави очікував Рощевського не на повнім морю, де перевага російської флоти могла проявитися, а в вузкім проливі Чуніма, як найвідповіднішим місці для торпедових атаків. Час і погода сприяли. О год. 9. рано густа мрака залягала море і робила невидимою наближаючу ся повною силою парі російську флоту. Тоґо вислав торпедівці наперед. Завдяки мраці они підсунули ся на найблизше віддалення до російської флоти і випустили відразу велику кількість торпед, які справили велике спустошення, а разом і замішань серед російської флоти. Мрака не дозволяла ані вибачити ся в боєву лінію, ані збачити, звідки ударить неприятели. А Тоґо туй за торпедівцями відкрив страшний огонь на Росіянам, які вже не думали о атакі, ані навіть о обороні, тільки о як найскоршій утечі на північ. Мимо того остає загадкою, як могли Япанці забрати до неволі аж чотири російські боєві кораблі з кількома тисячами залоги!

Деякі днівники доносять, що в проливі Чуніма не було цілої російської флоти, а Рощевський розділив її, виславши всі повільніші кораблі, разом з транспортівцями довкола Япанії. Се було би дуже фатальним маневром для російської флоти, бо ескадра Тоґа напевно поплине тепер на північ і захопить ще і тамту частину. Однак ся вістка не є певна і треба дождити остаточної реляції самого Рощевського з Владивостока.

Що дальше?

Невдача зі сполученнями другою і третьою ескадрою повинна би відняти Росії охоту дальшого провадження війни на Далекім Сході, тим більше, що як доносять до Frankfurt. Ztg. з Петербурга, четверта ескадра не буде в можності виїхати, бо відкрито там дефравдації, доходять

до 28 мільонів рублів, а що гірше флоту будовано мимо того, та в сей спосіб, що она зовсім неспосібна до воєнної служби. З сею поголоскою стоїть в суперечности донесення W. Allg. Ztg. з дуже поважних дипломатичних кругів, що помимо погрому, який поніс адмірал Рощевський, в політичних російських кругах існує охота дальше вести війну. Вел. кн. Микола Миколаєвич є гадки, що Росія може ще цілі роки вести війну і що нещасте адмірала Рощевського є епізодом, який нічо не заважить на ваві(1). Однак чи такої самої думки буде і російський нарід, який вже почав бурити ся против той безцільної і безвихідної різні на Далекім Сході. Леда день наспіють тепер нові вісти з Манджурії, бо Япанці, упоравшись на морю, розпочнуть тепер живу акцію на суші. Після дотеперішних досвідів можна надіятися хіба тільки некорисних для Росії вістий, а під їх напором стан близький анархії, який тепер панує в Росії, може вибухнути у явне і загальне повстання народа против погубного режиму абсолютного правительства.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, зглядчо о вирівнанні залеглостей та о присудуванні нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Теодора; римо-кат.: Петронелі, Анг. — В четвер: руско-кат.: Патрікія; римо-кат.: Вознесєнє Господнє.

— **С. Ексц. Митрополит Шелтиций** від дня 3. червня переведе канонічну візитацію олеского деканату в отсім порядку: 4. червня в Топорові, 5—8. в Соколівці (місія), 9. в Утшкові, 10. в Цішках, 11. в Білім Камени, а опісля поїде Владика до Кругова, де сам переведе реколекції для духовенства.

— **Театр ім. Котляревського в Перемишлі.** Артистична секція Тов. ім. Котляревського устроює в Перемишлі, в сали «Народного Дому» два театральні представлення преміованих штук. Дня 3. червня, в суботу виставлять штуку Стефана Гануцака «Доля жартує», дня 4. червня в неділю, драму з гуцулського життя Льва Лопатинського «Ілько Пащак». Початок о год. 8. вечером. Близші подробиці оповістять афіши. Надіємо ся, що так з огляду на ціль представлень, з яких дохід призначений на будову театру, як і задля появи двох конкурсових новостий, переміська публіка прийме щиро львівських гостей.

— **Памятник на могилі пок. М. Старицього** укр. драматурга в Києві задумують поставити Українці і на ту ціль збирають складки. Перша зложила на сей памятник д. Олена Пчілка 50 рублів в редакції «Полтавщини».

— **Прогулька в микуличинській гори** устроюють на Зелєні сьвята ученики львівської рускої гімназії під проводом своїх учителів. Прогулька потриває два дні.

— **Вінчанє п-ни Володислави Смольницької** з п. Йосифом Доманяком, урядником «Дністра» відбуде ся дня 15. червня с. р. о 8. год. вечер в Успенській церкві у Львові.

— **Із Станиславова.** Загальні збори товариства «Народний Дім» в Станиславові відбудуть ся дня 12. червня 1905 о год. 3. з полудня в комнатах «Банку Звязкового» при ул. Бельведерській з отсею програмою: 1) Відчитанє протоколу з останніх загальних зборів. 2) Звіт дирекції за рік 1904. 3) Звіт комісії контрольної. 4) Поділ чистого анску. 5) Вибір 3 директорів. 6) Зміна статутів. 7) Внесенє членів. — *Дирекція.*

— **Відзначенє.** Цісар надав професорові львівського університету д. рови Романови Пілятові, з нагоди перенесєня в стан супочинку, ордер залізної корони III клася.

— **Достойне наслідування.** Гарний скіоптікон — як нам доносять — закупила філія «Просьвіти» в Тернополі в одній німецькій заграничній фабриці коштом окол. 250 К, а то для викликування величавих сьвітляних образів з медицини, географії, астрономії, наук природничих і т. д. Скіоптікон той буде служити до ілюстрацій викладів по читальнях, через що можна сподівати ся, що сей спосіб викличе збільшений інтерес до науки і просьвіти у селян.

— **На Осєлю вакаційну** зволюли зложити (в коронах) отсі Вп. Добродії: зі Львова: Тов. Боля з концерту 20, Учителки школи Шевченка 12, «Кружок укр. дівчат» 13.42, др. Я. Кулачковський

10, «Тов. Пань під покр. Прч. Діви» дар ювілейний 855.5; Р. Алексєвич з Угнова 15, княгиня Тереса Сапіжина з Більча 50, о. Із. Глинський з Буцнева 20, о. О. Кисілевський з Незвиск і о. А. Пеленьський у Книгинич по 4. — Зі складок надіслали зі Львова: Стефановичівна 1, І. Левицька 1.20, М. Билиньська, Опацька, М. Левицька, Кобриневичівна, Ю. Шкирпанова по 2, К. Янкевичева 2.36, К. Зельська 2.46, Кордюківна 2.60, Кочоровська, Лотоцька, Свистунівна, А. Білевицька по 3, Щирбівна 3.20, Яремчаківна 3.70, Н. Мохнацька 4, Курп'яківна 5.20, Кучабська 5.76, С. Савчаківна і В. Мотюківна по 6, О. Ямровікова 6.70, Коваликівна 7.12, Л. Гленецька 7.50, А. Менциньська 7, М. Юзичинська 9.30, О. Березницька і Е. Барвіньська по 10, Е. Здерковська 11.60, Е. Цеглиньська 12.30, К. Насальська 20.10, О. Георгєрова і М. Федакова по 22, С. Потелицька 19, Е. Стефановичева 24, Олекс. Барвіньський 25, о. Ар. Крижановський 32.10, У. Хомінова 47, О. Барвіньська 59, О. Дольницька 71, А. Заячківська 55; О. Шухевичівна з Тешковець 13.80, К. Чарнецька з Неснич 17.80, Е. Насальська з Коломиї 95.38. Доси зложено на Осєлю 1.678.04 К. Комітет складає щирю подяку Всім ВПов. Добродіям, що на першій зазив поспішили з щедрими датками і просить на дальше пам'ятати про Осєлю. — *Ольга Барвіньська, касирка.*

Всячина.

— **Еміґраційна горячка.** Америк. часописи доносять, що дня 8. с. м. прибуло до Нового Йорку десять пароходів і привезли 12.000 еміґрантів. Найбільше було Італійців. Такого великого числа еміґрантів в однім дні ніколи ще не було.

— **Вдячність міністра.** Колишній італійський президент міністрів Фортіс яко республіканець сидів раз в тюрмі, мав він дуже людяного вахмайстра, що ему старав ся улекшити побут в в'язниці в Сполето. Виходячи з в'язниці, Фортіс дякував вахмайстрови за добре серце і обіцяв, що колись ему віддячить ся, як осягне впливовє становище. Минули літа і колишній арештант-заговірщик станув нині на чолі правительства італійського. А тимчасом вахмайстер, якому утікло двоє в'язнів, зівстав за кару сенсионований і нині з 25 лірів місячно не може вижити. Тож звернув ся він до президента міністрів через посла свого округа о поміч, пригадуючи ему давню обіцянку. Фортіс зарядив, щоби розслідити справу вахмайстра, і если він заслугує, сповнити его просьбу, і дати ему поміч.

— **Божевільні.** З Будапешту доносять: Посол Генц (з людової партії) назвав на останнім засіданні угорського сейму пос. гр. Кеглевіца «худодою», за що він визвав его на поединок. Вчєра відбув ся бій. Гр. Кеглевіц одержав шподою рану в груди і до години помер. Генц мав пробити Кеглевіца на скрізь.

— **Притомний.** Кн. Кароль Євґен Віртемберський держав вихованців своєї славної школи військової в великій строгости. За кожду найменшу провинну дєставав ученик картку з обжалованєм, котру був обовязаний власноручно вручити князєви. Найбільше таких карток мав звичайно граф фон Нассау, провідник усіх нест і збитків. Одного разу приступив він з повною пригорцю таких карток до князя, коли сей проходжував ся з своєю судженою по огороді. Князь побачивши его, прибрав грізну міну і хотів дати строгу нагану, котру почав: «Графе! щож би ти учинив тепер, як би я був на твоім місці а ти князем Каролем?» На сі слова не надумуючи ся багато приступав сьмілий молодець до гарної графині і цілуєчи її, каже: Ходи Франю, лишім тут сєго молодого збиточника! Сей відважний поступок так розсьмішив князя, що дійсно лишив на місці дотепного вихованця і на сей раз увільнив его від всякої кари.

— **Із страху промовив.** Оломунецкі часописи розповідають ось таку интересну подію: Кавалєр-прет Антін Немецьки внав при вправах із коня і в наслідок побитя голови втратив цілковито мову. Его держано довгий час в оломунецкім шпиталі гарізонівім без видного успіху, так що вкінці увільнено его, як німого, із військової служби. Немецьки по довгім шукаючю найшов приміщенє у оломунецкого некаря Тєґля; его служба полягала на розвончуваню печива. Переходячи оноді міст на Мораві, посовгнув ся Немецьки і мало що не внав до води. Із великого страху він перший раз — крикнув і ось зовсім відискав мову, якою не володів уже цілий рік.

— **Житє Китайців.** Справді цікаве житє ведуть в Новім Йорку Китайці, котрі всі разом замешкали одну часть міста. Житє їх тому є цікаве, що мало хто его знає, оно є неначе укритє гємничюю заслоною і якби оповите мрачним єу покоєм, котрий прориває від часу до часу вистріл з револьвера чи сльїна дїхтарня поліційного детектива. Китайці живуть тут відорвані від сьвіта, живуть своїм власним житєм, так як в старій вітчині. Они віддають ся тут тим самим забавам і розривкам, тим самим похотям і приємностям, що в старім краю. Они не хочуть о

тим знати, що закони Сполучених Держав не дозволяють на газардову гру, котру они так пристрасно люблять, і жите своє радо ставлять на карту. Они також нехтують закони Спол. Держав, що не дозволяють заживати опієм Китайцями, котрий не знає на світі більшої приємности, над опіяне під впливом опію. Поліція новоборска слідила і слідить за такими проступками, і тому то Китайці відмежились від світа, окружили себе неначе китайським муром, в день працюють чи по пральнях, чи в реставраціях, а вночі замикають ся в своїх таємничих норах і там віддають ся своїй улюбленій грі, або заживають опієм. Поліція не може собі дати з ними ради, а зловлені на горячій учинку Китайці борються ся до послідної каплі крови. Перед кількома днями арештувала поліція яких 200 Китайців, а управа міста Нового Йорку заходить ся около основного сформованя законів супроти китайських мешканців Нового Йорку.

— Збираниго молока дуже добре давати до розчиненого хліба, так само як дріжджів і квасного тіста. Як до него кинути квасного тіста чи дріжджів, то воно сейчас тратить солодкість, квасніє; із тим квасним вже молоком треба замісити муку по яких 24 — 36 годинах і з того тіста, як троха положити, можна виробляти хліб та зараз саджати до печи. Хліб замішений таким молоком цілком добрий. Та й то добре, що хліб розчинений скваснілим, збираним молоком дуже скоро росте, отже ціла робота дуже скоро йде наперед.

Телеграми

з дня 31. мая.

Вашингтон. Департаментови маринарки доносят урядово з Токіо, що адмірал Рождественський затонув разом з адміральським судном „Князь Суворов“.

Вашингтон. Російський кружляк „Володимир Мономах“, який мав затонути, спіймали Японці.

Лондон. Один з російських воєнних кораблів, що утік з боєвища на північ, піддав ся до бровільно Японцям коло острова Івані.

Білгород. Президентом нового сербского кабінету (радикального) і міністром внутр. справ є Люба Стоянович, мін. заграничних справ і просвіти Іван Куєвіч, мін. судівництва Никола Ніколіч, мін. господарства Іван Павіцевіч, скарбу Міля Марковіч, публ. будівель Тодоровіч, а міністром війни Мих. Жівковіч.

Цілий домід призначений на будову Руского Народного Театру у Львові.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортепьяно.

— Ціна 2 К.; голоса на оркестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можит у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі повивы: II том „Історії України Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К., опр. в полотно 8-90 К., опр. в півшкірок 10 К., „Лепкого В горах“ гарно справні по 2 К., „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К., опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо підввати, якої краски має бути права.

Лев Лопатинський.

Солю терно

оповіданє з льотерийних пригод.

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери партисні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцрній сховок до виключного ужткю і під власним ключем, де безпечно і дискретно переходувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдоділийши зарядженя.

Привиси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Житку і паперці

СОКІЛ

можна набувати в „Сокильськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів послілки можна присилати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кождей, навіть і нечлен; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виводженя (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекы або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділив „Джістер“ на перкви, бурси, ш. о. л. і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки: 1,783,678 К.
Уділи членів: 133,117 К.
Ф. резервовий і ин.: 26,576 К.
Позички уділені: 1,616,402 К.
Цінні папери: 123,627 К.
Льокації: 169,456 К.
На рах. біжучим: 81,968 К.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськїм Базарі“.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

Приходять до Львова (головний дворець):		Відходять зі Львова (головний дворець):	
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломню 1/6—30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня,
7:30	з Рави рускої, Сокала	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	8:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуща	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнціма
8:05	з Станиславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	10:55	до Іцкан, Калуща, Потутор
8:18	з Яворова	9:20	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Залицьк
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белци, Сокала, Любачева
11:45	з Ярославна, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичиньць, Чорткова, Заліццьк, Гусятиня
10:35	з Ршєва, Лавочного, Калуща, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуща, Чорткова, Керезмезе
11:05	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Копичиньць, Козови	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуща
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Ршєва, Любачева, Хирова
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліццьк, Кіц	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
11:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5:58	до Яворова
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятиня, Копичиньць, Козови	5:50	до Коломні, Жидачева, Керезмезе (1/6—30%)
3:45	з Стрия, Тухалі (12/6—30%), Сколього (1/6—30%)	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
5:00	з Сокала, Белци, Любачева	7:30	до Рави рускої
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнціма	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуща, Новоселци	9:00	до Перемішл (1/6—30% вкл.), Хирова, Івонича
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Іцкан, Чорткова, Заліццьк, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Самбора, Хирова, Законаного
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
9:20	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичиньць, Заліццьк, Скали, Івонича, Гусятиня	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава,	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліццьк	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/6—30%), Калуща
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
	на дворець „Підзамче“		з двірця „Підзамче“
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліццьк, Потутор, Івонича, Скали, Гусятиня, Грималова	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичиньць, Чорткова, Заліццьк, Івонича, Скали, Гусятиня	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:45 попол. (тільки в неділі і р. кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
зі Ширця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
з Любича 10:10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і свята).

ЗАМІТНА: Час середно-европейский рїкнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білеті їзди як і всі інші білеті, ілюстровані провіднички, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.

Відходять з головного двірця:

до Брухович (від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:00 рано (тільки що неділі і свята р. кат.); 12:30 попол. (тільки що неділі і свята р. кат.); 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.).
до Рави рускої 11:15 вночі кожної неділі.
до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудини.
до Ширця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята), до Любича вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята).